

Høringssvar til forslag om strengere regulering av solarier

Innledning

Nettverk for miljørettet folkehelsearbeid (NEMFO) viser til høringsbrev datert 30.4.2025, hvor Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) foreslår strengere regulering av solarier ved endringer i strålevernloven og strålevernforskriften.

Kort om hvem vi er

NEMFO er et nasjonalt faglig nettverk innen miljørettet helsevern og folkehelsearbeid. NEMFO skal være en støtte til de som jobber med miljørettet helsevern i kommunene, og har som mål å styrke det helsefremmende og forebyggende miljøarbeidet på lokalt og nasjonalt plan.

Hovedtyngden av våre medlemmer jobber med miljørettet helsevern i kommunene. Dette høringssvaret er skrevet av NEMFO sitt styre, som i inneværende styreperiode består av ansatte som jobber med miljørettet helsevern i Alta kommune, Harstad kommune, Trondheim kommune, Nordre Follo kommune, Fredrikstad kommune, interkommunalt i Kongsberg og omegn, interkommunalt i Sogndal og omegn og to bydeler i Oslo kommune.

NEMFO sine innspill til høringsutkastet

NEMFO støtter i hovedsak endringene som er foreslått, men savner en vurdering av forbud mot solarium i høringsutkastet. Vi mener dette ville vært det mest effektive virkemidlet for å forebygge hudkreft knyttet til solariumsbruk.

NEMFO mener allikevel de foreslåtte endringene kan bidra til å beskytte folkehelsen ved å redusere eksponeringen for UV-stråling og dermed forekomsten av hudkreft.

Om reklameforbud for solarier

NEMFO støtter forslaget om innføring av forbud mot reklame for solarium, fremfor alternativene med forbud mot helsefremmende påstander i reklame, krav om advarselsmerking i reklame eller kombinasjon av disse.

I direktoratets høringsnotat fremlegges det flere gode bemerkninger som vi mener taler for at det bør innføres et forbud mot reklame. Alternativene til et generelt reklameforbud vil kunne være vanskeligere og mer ressurskrevende for tilsynsmyndighetene å følge opp. Det vil kunne være gråsonetilfeller og føre til ulike vurderinger og praksis i ulike kommuner.

NEMFO mener at det er særlig viktig at lovendringene omfatter sosiale medier, bruk av influensere/påvirkere og sponning. Det er flest unge som tar solarium, og som direktoratet påpeker er sosiale medier et sted hvor unge ferdes alene, og er ekstra sårbare for påvirkning.

Om tilsyn med reklame

NEMFO støtter forslaget om at det vil være en nasjonal oppgave, tillagt DSA, å føre tilsyn med reklame på sosiale medier og riksdekkende medier, og at det vil være kommunenes ansvar å føre tilsyn med reklame i forbindelse med lokal stedlig tilsyn. Imidlertid savner vi at høringsnotatet drøfter hvordan tilsyn med stedlig reklame, som ikke er tilknyttet virksomhetens lokaler, skal ivaretas. F.eks. er det ikke uvanlig med reklame for solarievirksomhet på tog, togstasjoner, t-baner, T-banestasjoner, bussholdeplasser og andre steder. Vi mener dette må avklares. Dette vil være kunne være reklame som forflytter seg over kommunegrenser (f.eks. på tog og t-bane) eller like reklame fra samme kjedevirksomhet på tvers av kommunegrenser. NEMFO mener at kommunenes tilsynsansvar for reklame bør begrenses seg til reklame tilknyttet virksomhetens lokaler, og at tilsyn med øvrig reklame tillegges DSA.

NEMFO er positive til at brudd på reklameforbudet skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr, og mener dette vil kunne være et effektivt og preventivt virkemiddel.

Om tilsynsavgift og tilsynsplikt

NEMFO mener at forslaget om tilsynsavgift for solarievirksomhetene og tilsynsplikt for kommunene må vurderes nøye. På en side vil tilsynsavgift kunne bidra til at solarievirksomhetene i større grad er forberedt på tilsyn, og at kommunene i større grad prioriterer tilsyn med solarievirksomheter. På en annen side ser NEMFO flere problemstillinger ved forslaget.

I høringsnotatet fremgår det at tilsynsavgift er pekt på som avgjørende for å kunne ansette tilstrekkelig med tilsynspersonell og at formålet med avgiften først og fremst er å sikre finansiering av tilsynet. Videre fremgår det av høringsnotatet at det ikke vil forskriftsfestes en tilsynsfrekvens, da kommunene selv er nærmest til å foreta en hensiktsmessig risikovurdering ut fra lokale forhold.

Etter NEMFO sin kjennskap er antallet solarier i kommunene lavt og nedadgående, og for mange kommuner vil ikke inntekt fra tilsynsavgift utgjøre et beløp av særlig betydning for ressursene til å føre tilsyn. NEMFO antar at tilsyn med solarievirksomheter i de fleste kommuner utføres av samme saksbehandlere som fører tilsyn med virksomheter etter folkehelselovens kap. 3 om miljørettet helsevern og tilhørende forskrifter. Ingen andre tilsynsobjekter innen miljørettet helsevern kreves i dag for tilsynsavgift. Tilsynsavgift for solarier kan medføre at solarietilsyn blir prioritert foran tilsyn med andre objekter som er vurdert med en høyere risiko. NEMFO mener dette vil være uheldig.

I høringsnotatet er det foreslått en årlig tilsynsavgift på 3 846 kr (0,03 G), som skal reflektere de kostnadene det medfører å gjennomføre tilsyn med en solarievirksomhet hvert tredje år, samt ev. uplanlagte tilsyn. Når det gjelder tilsynsfrekvens antar NEMFO at dette i dag varierer fra kommune til kommune, ut fra risikovurdering og ressurser. Ved at tilsynsfrekvensen ikke forskriftsfestes vil solarievirksomhetene kunne oppleve at tilsynsavgiften rammer skjevt.

NEMFO mener at dersom det innføres tilsynsavgift bør avgiften beregnes utfra at tilsyn som hovedregel utføres av to personer. Administrasjonskostnader bør også medberegnes. Videre bør det vurderes om tilsynsavgiften bør innkreves av DSA, da det også er DSA som behandler meldinger om solarievirksomheter i henhold til meldeplikten og vedlikeholder oversikt over solarier i kommunene. Tilsynsavgiften kan benyttes til tiltak for å øke tilsynskompetansen i kommunene eller føres tilbake til kommunene.

Ved siden av, eller i stedet for tilsynsavgift, mener NEMFO at tilsynskampanjer i regi av DSA kan være et nyttig virkemiddel for å få kommunene til å utføre hyppigere tilsyn med solarievirksomheter.

Om alderskontroll

NEMFO støtter DSAs forslag om å skjerpe krav til alderskontroll.

Vi mener det bør være krav om betjening ved alle solstudioer. Det er også andre grunner enn alderskontroll som taler for et betjeningskrav ved solarier, som krav til kundeinformasjon, hygieniske forhold og forebygging av uønskede hendelser og krenkende adferd. Betjeningskrav vil også lette tilsynet med solarievirksomheter.

Dersom det vedtas videre bruk av elektronisk alderskontroll er det viktig at det ved tilsyn ikke forventes at tilsynspersonell skal måtte registrere seg som kunder eller måtte benytte egen bankID.

Stansing av solarievirksomheter ved brudd på alderskontrollkravet

NEMFO støtter DSAs forslag om hjemmel for stansing ved brudd på bestemmelsen om alderskontroll, og at tilsynsmyndigheten skal kunne gå rett på stansing uten veien om varsel, pålegg og tvangsmulkt for å få forholdet rettet.

Noen av NEMFOs medlemmer anbefaler at myndighet til å stanse virksomheter ved brudd på alderskontrollkrav, legges til Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA), men at kommunen kan avdekke og rapportere inn avvik eller brudd på kravet om alderskontroll, for videre oppfølging og evt. vedtak.

Krav om informasjon om risikofaktorer ved solariebruk før betaling skjer

NEMFO støtter forslaget om innstramminger i reglene om informasjon til kunde, ved at kunden, før betaling, må signere eller krysse av for å ha sett informasjonsbrosjyren fra DSA for hver gang vedkommende skal ta solarium.

NEMFO mener det er viktig at kundene mottar og leser informasjon om relevante risikofaktorer før de får kjøpt solingstid, slik at de kan ta et informert valg.

NEMFO ønsker DSA lykke til videre med arbeidet med regulering av solarium og endringer i strålevernloven og strålevernforskriften.

Med vennlig hilsen

Styret i Nettverk for miljørettet folkehelsearbeid (NEMFO)
Ved styreleder Kristin Tørum